

**Харківська обласна універсальна
наукова бібліотека**

100 років боротьби

Матеріали до Дня інформації

(до 100-річчя Української революції 1917-1921 рр.)

Харків 2017

У березні 2017 року виповнюється 100 років від початку Української революції 1917–1921 рр. – одного із найважливіших і найскладніших періодів в історії Українського народу ХХ століття. Ця доба була вершиною національно-визвольної боротьби, відродження української нації.

Згідно Указу Президента №17/2016 «Про заходи з відзначення 100-річчя подій Української революції 1917 – 1921 років» з метою вшанування традицій боротьби за незалежність і соборність України, 2017 рік проголошено «Роком Української революції 1917 – 1921 років».

Заходи Дня інформації у відділі РЦІ «Харківщина» до 100 річчя Української революції 1917-1921 рр. спрямовані на донесення інформації про ті події, на формування почуття патріотизму, підвищення інтересу до історії України.

До програми Дня інформації включено:

- книжкова виставка «Основні етапи Української революції і боротьба за державність»;
- огляд статей з періодичних видань «Українська революція 1917-1921 років: історія і сьогодення»;
- бібліографічний список літератури «Українська революція: головні події і лідери». У наданому списку матеріал згрупований по тематичним рубрикам. В розділі «Постаті революційних подій» і «Постаті Харківських діячів в Українській революції» - в алфавітному порядку прізвищ. В список включено книги, статті з періодичних видань, довідкові, бібліографічні видання, статті електронних ресурсів за 1998-2017 рр.;
- хронологія основних подій Української революції (таблиця).

За охопленням читацької аудиторії День інформації є універсальним і призначений для широкого кола читачів.

Основні етапи Української революції і боротьба за державність

Книжкова виставка

Книжкова виставка представлена трьома розділами, що відповідають трьом основним етапам Української революції:

1. Утворення УНР. Діяльність Української Центральної Ради, проголошення її універсалів (березень 1917-квітень 1918).
2. Правління Гетьмана Павла Скоропадського (29 квітня-14 грудня 1918).
3. Встановлення влади Директорії УНР, розгортання та придушення повстанського руху (грудень 1918-листопад 1921)

До виставки включені книги, статті з періодичних видань, довідкові та бібліографічні видання за період з 2014 по 2017 рр.

Українська революція 1917-1921 років: історія і сьогодення

Огляд статей з періодичних видань

Події березня 1917 р. є найзнаменнішими в історії України ХХ ст. У ті дні розпочалася Українська національно-демократична революція, відродилася українська державність.

Входження України під протекторат Московський згідно з Переяславською угодою (1654 р.) привело до ліквідації Української державності в к. ХУІІІ ст. і тільки Лютнева (1917 р.) революція в Росії відкрила шлях до відродження Української державності.

- *Иванец А. «В 1917 году Временное правительство признало за Украиной только пять губерний ...» : [о создании УНР Третьим универсалом Центральной Рады] / А.Иванец // Факты и коммент. – 2017. – 17 нояб. – С. 22. - (К 100-летию революции 1917-1921гг.).*

- *Кудряшов К. Февраль 1917-го. Точка невозврата : [100 лет революции. История] / К.Кудряшов, С.Осипов // АиФ. – 2017. - № 8. – С. 6.*

- *100 лет революции, которую никто не ждал: как развивались события, которые привели к падению монархии // КП в Украине. – 2017. – 9-16 марта. – С. 10.*

- *Сто років Української революції : [хроніка подій історії відродження Української державності] // Людина і праця. – 2017. - № 3-4. – С. 54-55.*

3-4 (16-17 березня) 1917 р. було створено вищий представницький орган українського народу – Українська Центральна Рада, яка очолила рух за повернення українському народу його державності.

- *Вознюк П. «Кохати можна одночасно...» : [беседа с историком Петром Вознюком о первом украинском правительстве во главе с писателем Владимиром Винниченко / записал А.Топчий] // Факты и коммент. – 2017. – 23 июня. – С 26.*

- *Єрмолаєв В. Організація і регламент діяльності Української Центральної Ради / В.Єрмолаєв // Право України. – 2017. – №11. – С. 58-69.*

Видатною подією Української революції стало прийняття Українською Центральною Радою 7(20) листопада 1917 р. III Універсалу. В ньому проголошувалось «Віднині Україна стає Українською Народною Республікою». Майже весь 11 номер юридичного журналу «Право України» за 2017 р. присвячений темі «Утворення Української Народної Республіки як знакова подія у тисячолітній історії національного державотворення». Про витоки і етапи розвитку Української держави розкрито в статтях:

- Гончаренко В. *Утворення Української Народної Республіки є важливий етап на шляху до незалежності України* / В.Гончаренко // *Право України*. – 2017. - № 11. – С. 32-39.

- Бойко І. *Час заснування Української держави* / І.Бойко // *Право України*. – 2017. - № 11. – С 18-23.

- Кравчук Л. *Витоки української державності : [до 100-річчя Української революції 1917-1921рр.]* / Л.Кравчук // *Право України*. – 2017. - № 11. – С. 9-13.

«Голос України» опублікував спогади учасників та очевидців тих великих і непростих подій: Людмили Старицької-Черняхівської (української письменниці, обраної до складу Центральної Ради), Володимира Винниченка (який очолив 1-й український уряд), Володимира Леонтовича (українського громадсько-політичного діяча) та ін.:

- *Відлуння золотого гомону : [спогади учасників та очевидців Української революції]* // *Голос України*. – 2017. – 17 березня. – С. 6.

Про уроки подій 100-річної давнини в сучасному українському контексті, про досвід Української революції 1917 р. і що спричинило поразку революційного руху йшлося на зустрічі в редакції «Дня» з провідними авторами і експертами і в статті «Голосу України»:

- Сюдюков І. *1917 : революція як застереження: Уроки подій 100-річної давнини в сучасному українському контексті : [зустріч в редакції «Дня» з укр. істориками С.Кульчицьким, В.В'ятковичем, С.Грабовським / записали І.Сюдюков, Г.Шеремет, І.Капсамун, В.Лубчак].* – *День*. – 2017. – 17-18 лют. (№28-29). – С. 4-6.

- Шевчук Ю. *Прийдешнім поколінням потрібно засвоїти уроки минулого : [до 100-річчя Української революції]* / Ю.Шевчук // *Голос України*. – 2017. – 17 берез. – С. 4.

У рік 100-річчя Української революції 1917-1921 рр. однією з основних стала тема Євромайдану . Газета «День» була майданчиком для обговорення питання: чому після кожної революції ми не маємо відчуття, що досягли великого позитивного ефекту, чому суспільство не використовує протестну енергію для структурних змін в Україні і як це змінити.

- *Капсамун І. Чому наші революції «ходять задом наперед»? : [про переосмислення інструменту боротьби] / І.Капсамун // День. – 2017. – 24 січ. (№10). – С. 4.*

- *Чому наші революції «ходять задом наперед»?-2 / підготували Р.Гривінський, І.Тільнова // День. – 2017. – 3-4 лют. (№ 18-19). – С. 10.*

- *Чому наші революції «ходять задом наперед» ?-3 / підготували Н.Малімон, І.Тільнова, І.Антипенко // День. – 2017. - 7 лют. (№ 20). – С. 11.*

Українській державності не 26 років, як вважається. Незалежна Україна – це лише новітній етап у безперервному розвитку української державності.

- *Лук'яненко Л. Проголошення самостійності України 1991 року / Л.Лук'яненко // Право України. – 2017. - № 11. – С. 26-31.*

- *Святоцький О. Етап національно-визвольної боротьби українського народу / О.Святоцький // Право України. – 2017. - № 11. – С. 13-16*

Висновки, яких дійшли автори актуальної теми оглянутих статей, становлять інтерес для усіх, хто цікавиться історією України. Історія України – це історія національно-визвольної боротьби українського народу за свою державу.

Українська революція 1917-1921 рр.

Головні події і лідери

Бібліографічний список літератури

*Для всіх українців державна
самостійність України повинна бути
єдиною кінцевою метою*
Р. Рудницький

Україна. Президент. Указ Президента України від 22.01.2016 № 17/2016 «Про заходи з відзначення 100-річчя подій Української революції 1917-1921 років» [Електронний ресурс] // Президент України Петро Порошенко. – Режим доступу <http://www.president.gov.ua>

Україна. Кабінет Міністрів. Розпорядження від 26.10.2016 № 777-р. «Про затвердження плану заходів з відзначення 100-річчя подій Української революції 1917-1921 років та вшанування пам'яті її учасників на період до 2021 року» [Електронний ресурс] // Каб. Мін. України. – Режим доступу : www.zakon5.rada.gov.ua

Шрамович В. Сторіччя Української революції: як вшануватимуть УНР? [Електронний ресурс] / В.Шрамович // BBC Україна. – Режим доступу : www.bbc.com

1. Революційна доба в Україні : погляд із сьогодення

63.3(4УКР)6
Н82 Нариси історії Української революції 1917-1921 років / редкол. : В.А.Смолій (голова) та ін.; Нац. акад. наук України, Ін-т історії України. – Київ : Наукова думка, 2011. –

Кн. 1 / [О.Д.Бойко, В.Ф.Верстюк (кер.), В.І.Головченко та ін.]. – 2011. – 388 с.

Кн. 2 / [О.Д. Бойко, В.Ф.Верстюк (кер.), В.І.Головченко та ін.]. – 2012. – 462 с.

63.3(4УКР)6
П50 Політична історія України ХХ століття в 6 т. / Редкол. : І.Ф.Курас (голова) та ін. – Київ : Генеза, 2002-2003. –

Т. 2 : Революції в Україні: політико-державні моделі та реалії (1917-1920) / В.Ф.Верстюк , В.Ф.Солдатенко. – 2003. – 480 с.

63.3(4УКР)6 Солдатенко В.Ф. У вирі революції і громадянської війни
С60 (актуал. аспекти вивч. 1917-1920 рр. в Україні) /
В.Ф.Солдатеко. – Київ : Парламентське видавництво, 2012. –
270 с.

63.3(4УКР)6 Солдатенко В.Ф. Україна в революційну добу : іст. есе-
С60 хроніки : у 4 т. / В.Ф.Солдатенко. – Харків : Прапор, 2008. –
Т. 1 : Рік 1917. – 2008. – 558 с.

* * *

Відлуння золотого гомону : [спогади учасників та очевидців Укр.
революції] // Голос України. – 2017. – 17 берез. – С. 6.

Власенко С. «Могутньою рукою твори нове вільне життя» / С.Власенко //
Голос України. – 2017. – 4 берез. – С. 1, 14.

До 100-річчя Української революції 1917-1921 років : [як Україна
вшановуватиме сторіччя революції. Прес-конф. представників Уряду 13 берез.]
// Культура і життя. – 2017. – 17 берез. (№11). – С. 16.

Гончаренко В. Законодавчі органи в Україні за часів Української
революції 1917-1921 рр. / В.Гончаренко // Право України. – 2017. – №3. – С. 20-
30.

Гончаренко В. Утворення Української Народної Республіки є важливий
етап на шляху до незалежності України / В.Гончаренко // Право України. –
2017. – № 11. – С. 32-39.

Єрмолаєв В. Гетьман і директорія : спроби відновлення вищих
представницьких органів / В.Єрмолаєв // Право України. – 2017. – №3. – С. 62-
79.

Єрмолаєв В. Організація і регламент діяльності Української Центральної
Ради / В.Єрмолаєв // Право України. – 2017. – №11. – С. 58-69.

Иванец А. «В 1917 году Временное правительство признало за Украиной
только пять губерний ...» : [о создании УНР Третьим универсалом Центр.
Рады] / А.Иванец // Факты и коммент. – 2017. – 17 нояб. – С. 22. – (К 100-летию
революции 1917-1921гг.).

Кравчук Л. Витоки української державності : [до 100-річчя Укр.
революції 1917-1921 рр.] / Л.Кравчук // Право України. – 2017. – № 11. – С. 9-
13.

Кубів С. Українська революція 1917-1921 рр. і відновлення української
державності / С.Кубів // Право України. – 2017. – № 11. – С. 16-17.

Кудряшов К. Февраль 1917-го. Точка невозврата : [100 лет революции. История] / К.Кудряшов, С.Осипов // АиФ. – 2017. – № 8. – С.6.

Руденко О. «Самолет, летевший из Берлина с напечатанными там 300 миллионами гривен,...» : [беседа со спец. по геральдике Олексой Руденко о создании атрибутов государственности во время Укр. революции / записал И.Осипчук] // Факты и коммент. – 2017. – 31 марта. – С. 24.

Сергійчук В. Центральна Рада представляла віковічні прагнення нашого народу до суверенності / В.Сергійчук // Голос України. – 2017. – 17 берез. – С. 1-5.

Романюк Я. Іменем України: становлення судової влади у період Української революції 1917-1921 рр. / Я.Романюк, І.Іванченко // Право України. – 2017. – № 3. – С. 46-61.

Рум'янцев В. Утворення Української Центральної Ради та формування її представницького складу / В.Рум'янцев // Право України. – 2017. – № 3. – С. 11-19.

Сто років Української революції : [хроніка подій історії відродження Укр. державності] // Людина і праця. – 2017. – № 3-4. – С. 54-55.

Скрипнюк О. Українська революція 1917-1921 рр.: актуальні наукознавчі аспекти дослідження: (за матеріалами засідання Вченої ради Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України) / О.Скрипнюк // Право України. – 2017. – № 5. – С. 177-186.

* * *

Десять міфів про Українську революцію [Електронний ресурс] // ВВС Україна. – Режим доступу: www.bbc.com

100-річчя проголошення Української Народної Республіки [Електронний ресурс] // Укр. ін-т нац. пам'яті. – Режим доступу : <http://www.memory.gov.ua>

Третій універсал – перша республіка. До 100-річчя УНР [Електронний ресурс] // Укр. ін-т нац. пам'яті. – Режим доступу : <http://www.memory.gov.ua>

Що таке українська революція? [Електронний ресурс] // Укр. ін-т нац. пам'яті. – Режим доступу: www.memory.gov.ua/

2. Постаті революційних подій

- 63.3(4УКР)6
С60 Солдатенко В.Ф. Проект «Україна» 1917-1920 рр. Постаті / В.Ф.Солдатенко. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. – 511 с.
- 63.3(4УКР)6
В48 Винниченко В. Публіцистика / В.Винниченко. – Київ; Нью-Йорк, 2002. – 391 с.
- 63.3(4УКР)6
Т13 Тагліна Ю.С. Володимир Винниченко: біографія окремого лица / Ю.С.Тагліна. – Харків : Фоліо, 2010. – 121 с. – (Знамениті українці).
- 63.3(4УКР)6
В54 Степан Витвицький – Президент Української Народної Республіки в екзилі: документи і матеріали / упоряд. О.Кучерук; Дослід. ін-тсучас. укр. історії; Центр. держ. арх. вищ органів влади України. – Київ : Вид-во ім. О. Теліги, 2007. – 248 с.
- 63.3(4УКР)6
К21 Кардиналовська Т.М. Невідступне минуле [спогади колиш. дружини прем'єрміністра Центр. Ради В. Голубовича і укр. письменника С. Пилипенка] Т.М.Кардиналовська. – Харків : Майдан, 2005. – 22 с.
- 63.3(4УКР)6
Т13 Тагліна Ю.С. Михайло Грушевський / Ю.С.Тагліна. – Харків : Фоліо, 2015. – 63 с. – (Патріотична бібліотека).
- 63.3(4УКР)6
П39 Плохій С. Великий переділ. Незвичайна історія Михайла Грушевського : [авториз. пер. з англ.] / С.Плохій. – Київ : Критика, 2011. – 599 с.
- 63.3(4УКР)6
П33 Пиріг Р.Я. Михайло Грушевський : біогр. нарис / Р.Я.Пиріг, В.В.Тельвак. – Київ : Либідь, 2016. – 575 с.
- 63.3(4УКР)6
Л82 Лубенський С. Степовий пірат: [про Н.І Махно] / С.Лубенський [авт. передм. С.В.Жадан]. – Чернівці : Книга-XX1, 2014. – 175 с.
- 63.3(4УКР)6
С13 Савченко В.А. Нестор Махно / В.А.Савченко. – Харків : Фоліо, 2015. – 63 с. – (Патріотична бібліотека).
- 63.3(4УКР)6
С13 Савченко В.А. Симон Петлюра / В.А.Савченко. – Харків : Фоліо, 2015. – 127 с. – (Знамениті українці).
- 63.3(4УКР)6
С13 Савченко В.А. Павло Скоропадський / В.А.Савченко. – Харків : Фоліо, 2015. – 63 с. – (Патріотична бібліотека).

* * *

Топчий А. «Моя фамилия Грушевский. Центральная Рада где-то здесь?» / А.Топчий // Факты и коммент. – 2017. – 3 марта. – С. 22.

Топчий А. «Грушевский и Винниченко противились созданию вооруженных сил для восстановления украинской государственности / А.Топчий // Факты и коммент. – 2017. – 22 марта. – С. 10.

Журжа І. Дмитро Дорошенко: історик, дипломат і вимушений емігрант : до 100-річчя Української революції / І.Журжа // Голос України. – 2017. – 8 квіт. – С.10.

Кушнір Р. Штрихи до портрета мислителя. До 135-річчя від дня народження В'ячеслава Липинського : [про теоретика укр. консерватизму, політика, історика, публіциста В. Липинського] / Р.Кушнір // Слово просвіти. – 2017. – 11-17 трав. – С. 10-11.

Гребенникова Е. 100 лет назад Скоропадский стал гетманом / Е.Гребенникова // Сегодня. – 2017. – 20 окт. – С. 20.

Алфьоров А. Павло Скоропадський: «Не торопитесь, создавайте свою интеллигенцию...» : [о последнем гетмане Украины и его попытке заложить основы государственности свободной державы : беседа с историком-гетманцем А.Алфьоровым / беседу провел А.Топчий] // Факты и коммент. – 2017. – 2 июня. – С. 26. – (К 100-летию революции).

Лосєв І. Симон Петлюра і УНР. Між міфами й істиною... / І.Лосєв // День. – 2017. – 10-11 листоп. (№ 202-203). – С. 26-27.

3. Постаті харківських діячів в Українській революції

Антонович Дмитро Володимирович (1888-1945) – громадсько-політичний діяч, історик мистецтва // Верстюк В. Діячі Української Центральної Ради : біогр. довід / В.Верстюк, Т.Останшко. – Київ, 1998. – С. 63-65.

Вілінський Олександр Валер'янович (1872-1928) – громадський діяч, інженер, учений // Верстюк В. Діячі Української Центральної Ради : біогр. довід / В.Верстюк, Т.Останшко. – Київ, 1998. – С. 75-76.

Вороний Микола Кіндратович (1871-1938) – громадсько-політичний діяч, поет, театрознавець, перекладач // Верстюк В. Діячі Української Центральної Ради : біогр. довід / В.Верстюк, Т.Останшко. – Київ, 1998. – С. 77-78.

Заливчий Андрій Іванович (1892-1918) – політичний діяч, письменник, публіцист // Верстюк В. Діячі Української Центральної Ради : біогр. довід / В.Верстюк, Т.Останшко. – Київ, 1998. – С. 95-96.

Трутеня М. «Від нього завжди віяло життям...» : Пам'яті Андрія Заливчого / М.Трутеня // Вітчизна. – 1993. – № 3-4. – С. 146-149.

Мартос Борис Миколайович (1879–1977) – громадсько-політичний діяч, учений-економіст, організатор кооперативного руху // Верстюк В. Діячі Української Центральної Ради : біогр. довід / В.Верстюк, Т.Останшко. – Київ, 1998. – С. 122-123.

«Працював щиро для добра українського народу» (Борис Миколайович Мартос) // Солдатенко В. Проект «Україна» 1917–1920 рр. Постаті / В.Солдатенко. – Харків, 2011. – С. 380-386.

Михайличенко Гнат Васильович (1892–1919) – громадсько-політичний діяч, письменник // Верстюк В. Діячі Української Центральної Ради : біогр. довід / В.Верстюк, Т.Останшко. – Київ, 1998. – С. 127-128.

Музычук А. Первый из украинских модернистов : вспомним забытого Игната Михайличенко / А.Музычук // День. – 2014. – 20 нояб. – С. 11.

О'Коннор-Вілінська Валерія Олександрівна (1866–1930) – громадський діяч, письменниця, перекладач // Верстюк В. Діячі Української Центральної Ради : біогр. довід / В.Верстюк, Т.Останшко. – Київ, 1998. – С. 138-140.

Отамановський Валентин Дмитрович (1893-1964) – громадсько-політичний діяч, історик, перекладач // Верстюк В. Діячі Української Центральної Ради : біогр. довід / В.Верстюк, Т.Останшко. – Київ, 1998. – С.141-143.

Чебан О. Він заважав більшовикам творити міфи : [В.Д.Отамановський] / О.Чебан // Уряд. кур'єр. – 2013. – 14 лют. – С. 12.

Полоз (Полозов) Михайло Миколайович (1890-1937) – політичний і державний діяч // Верстюк В. Діячі Української Центральної Ради : біогр. довід / В.Верстюк, Т.Останшко. – Київ, 1998. – С. 146-147.

Тимошенко Сергій Прокопович (1881–1950) – громадський діяч, інженер-архітектор // Верстюк В. Діячі Української Центральної Ради : біогр. довід / В.Верстюк, Т.Останшко. – Київ, 1998. – С. 171-172.

Мріяв про щасливу Україну : до 120-річчя від дня народження С.П.Тимошенка / Календар знаменних і пам'ятних дат 2001. I кв. : рек. бібліогр. довід / Нац. парламент. б-ка України. – Київ, 2000. – С. 61-65.

Чечель Микола Флорович (1891–1937) – політичний і громадський діяч, інженер // Верстюк В. Діячі Української Центральної Ради : біогр. довід / В.Верстюк, Т.Останшко. – Київ, 1998. – С. 182-183.

Шраг Микола Ілліч (1894–1970) – громадсько-політичний діяч, історик права, економіст // Верстюк В. Діячі Української Центральної Ради : біогр. довід / В.Верстюк, Т.Останшко. – Київ, 1998. – С. 197-198.

4. Хода Української революції по містах України

- 63.3(4УКР)6
Х76 Хома Ш.Я. Січові Стрільці: створення, військово-політична діяльність та збройна боротьба Січових стрільців у 1917-1919 рр. / І.Я.Хома. – Київ : Наш час, 2011. – 103 с.
- 63.3(4УКР)6
К67 Корнилов В.В. Донецко-Криворожская республика. Расстрелянная мечта / В.В.Корнилов. – Харьков : Фолио, 2011. – 603 с.
- 63.3(4УКР)6
З-35 Зарубин В.Г. Проект «Украина». Крым в годы смуты (1917-1921 гг.) / В.Г.Зарубин. – Харьков : Фолио, 2013. – 698 с.
- 63.3(4УКР)6
С13 Савченко В.А. Проект «Украина». Вольная Одесса; Одесская республика; Юго-Западный край / В.А.Савченко. – Харьков : Фолио, 2013. – 285 с.
- 63.3(4УКР)6
С65 Сорока Ю.В. Бій під Крутами / Ю.В.Сорока. – Харків : Фоліо, 2015. – 63 с.
- 63.3(4УКР)6
Л64 Литвин М.Р. Проект «Україна». Галичина в Українській революції 1917-1921 рр. / М.Р.Литвин. – Харків : Фоліо, 2015. – 380 с.
- 63.3(4Укр)6
С65 Сорока Ю. Бій під Крутами / Ю.Сорока. – Київ : Золоті ворота. – 2013. – 122с.

* * *

Файзулін Я. Київ 100 років тому : [про рев. події у лют. 1917 р. у Києві] / Я. Файзулін // Культура і життя. – 2017. – 10 берез. (№ 10). – С. 6-7.

Теньба Л. «За взятие Бердянска и Мариуполя Советская власть наградила батьку Махно : [беседа с дир. краевед. музея в Гуляйполе Любовью Теньбою о герое и участнике рев. событий 1917-1921 гг. Несторе Махно / записал Ю. Гаев] // Факты и коммент.. – 2017. – 5 мая. – С. 28.

Иванец А. «В 1917 году на проукраинской манифестации в Севастополе... : [о Дне укр. моря в честь подъема сине-желтых флагов на воен. кораблях в Укр. Нар. Республики говорит историк А. Иванец / записал И.Осипчук] // Факты и коммент. – 2017. – 19 мая. – С.26. – (К 100-летия революции 1917–1921).

5. Революційний рух на Харківщині

Реакція на вооруженное выступление большевиков в Петроград : [октябрь 1917 / подготовил Ф.Дикань] // Харьков. неделя. – 2017. – Ноябрь. (№ 40). – С. 16 : 2 фот.

Муштай Н. Николай Леонтьевич Юнаков : [рус. воен. историк Н.Л.Юнаков (06.12.1871–01.08.1931) род. в г. Чугуев] / Н.Муштай // Вісті Зміївщини. – 2013. – 1 лют.

Левченко А. Памяти белых героев : [в 1917–1918 гг. действовал подпол. Харьков. Гл. Центр Добровольчес. армии, занимавшийся тайной вербовкой и переброской на Дон добровольцев. Руководил центром Б.А.Штейфон] / А.Левченко // Крас. звезда. – 2010. – 3 июля – С. 9.

Кожедуб Ю.А. Харківщина при Скоропадському : [1917–1920] / Ю.А.Кожедуб // Главное. – 2009. – 5 сент. (№ 36). – С. 7.

Зуб Э. Красно-желто-голубые страницы : [Харьков в 1917 г.] / Э.Зуб // Пятница. – 2009. – 22 янв. (№ 2). – С. 14.

Зуб Э. «Июльские дни» [1917 г.] в Харькове / Э.Зуб // Пятница. – 2008. – 10 июля (№ 26). – С. 15.

Проненко В. Між білими та червоними: [про петлюрів. генерала О.І.Удовиченка (1887–1975), уродженця Харкова] / В.Проненко // Об'єктив-Но. – 2004. – 22 апр. (№ 16). – С. 8.

Зайцев Б.П. Харків'яни у Всеросійських Українських зборах : [події жовт.-листоп. 1917 р.] / Б.П.Зайцев // Университеты. – 2002. – № 2. – С. 62-71.

Кривочуприн Е. По разные стороны баррикад: харьковчане в бурные дни революции и Гражданской войны / Е.Кривочуприн // Время. – 2007. – 7 нояб.

Левченко А. Загадка юнкерской святыни : [об исчезновении знамени Чугуев. воен. училища после подавления большевиками контрревол. выступления юнкеров в 1917 г.] / А.Левченко // Новый день. – 2005. – 18 янв.

Проненко В. Симон Петлюра і Харків: зв'язки та соратники: [М.Міхновський, М.Ковалевський, О.Удовиченко, М.Пересада-Суходольський, М.Юнаков, З.Витязь-Таможинська] / В.Проненко // Об'єктив-Но. – 2004. – 3 июня (№ 22). – С. 12.

Бортник Л. Міська дума у 1917 році / Л.Бортник, Л.Добрунова // Слобід. край. – 2003. – 21 жовт.

6. Уроки Української революції

Білаш М. Сто років революції і державності / М.Білаш // Пенсійн. кур'єр. – 2017. – 24 берез. – С. 9.

Бойко І. Історичне значення відродження української державності у період визвольних змагань 1917-1921 рр. / І.Бойко // Право України. – 2017. – № 3. – С. 87-95.

Капсамун І. Чому наші революції «ходять задом наперед»? : [про переосмислення інструменту боротьби] / І.Капсамун // День. – 2017. – 24 січ. (№ 10). – С. 4.

Константинов Л. Духовное осмысление февральской трагедии /Л.Константинов // Родительский комитет. – 2017. – февр. (№ 2). – С. 6-7.

Кралюк П. Наша «неправильная» революция 1917-1920 годов: события 1917-1920 гг. в Украине часто называют освободительной борьбой / П.Кралюк // Зеркало недели. – 2017. – 25-31 марта. – С. 1, 15.

Кучеренко О. «Якби не було тієї держави, не було б і цієї...» : [бесіда з зав. музею Укр. революції 1917-1921 років Олександром Кучеренком / записала А.Галаган] // Голос України. – 2017. – 24 берез. – С.10.

Ломачук Д. Минуле і сьогодення. Уроки історії : [про багатосерійний док. фільм «Героїчне минуле: від Святослава до небесної сотні»] / Д. Ломачук // Культура і життя. – 2017. – 25 серп. (№ 34). – С. 12-13.

Прилипка О. Сто років пророкування. Жовтень 1917-го залишається дієвим інструментом політизації мас / О.Прилипка // День. – 2017. – 8 листоп. (№ 200). – С. 5.

Пушкарук Н. Боротьба за державність не завершена / Н.Пушкарук // День. – 2017. – 23-24 черв. (№ 107-108). – С. 19. – (До 100-річчя Української революції).

Сюндюков І. 1917 : революція як застереження: Уроки подій 100-річної давнини в сучасному укр. контексті : [зустріч в ред. «Дня» з укр. істориками С.Кульчицьким, В.В'ятровичем, С.Грабовським / записали І.Сюндюков, та ін.]. – День. – 2017. – 17-18 лют. (№ 28-29). – С. 4-6.

Червак Б. Герої і зрадники : [про уроки Укр. революції 1917-1921 рр. : бесіда з головою ОУН Б.Черваком / записала О.Божко] // День. – 2017. – 23-24 черв. (№ 107-108). – С. 18-19.

Шевчук Ю. Прийдешнім поколінням потрібно засвоїти уроки минулого : [до 100-річчя Укр. революції 1917-1921 рр.] / Ю.Шевчук // Голос України. – 2017. – 17 берез. – С. 4.

Бібліографія

- 63.3(4Укр)6 В35 Верстюк В.Ф. Діячі Української Центральної Ради: бібліогр. довід. / В.Ф.Верстюк, Т.С.Осташко. – Київ, 1998. – 256 с.
- 91 І-90 Історія України: наук.-допом. бібліогр. покажч. за 2013 р. / Нац. іст. б-ка України; упоряд. : Н.Г.Вощевська та ін., ред.: А.В.Скорохватава, З.Х.Мусіна ; відп. за вип. А.В.Скорохватава. – Київ, 2015. – 704 с.
- 91 І-90 Історія України: наук.-допом. бібліогр. покажч. за 2014 р. / Нац. іст. б-ка України; упоряд. : Н.Г.Вощевська та ін., ред.: А.В.Скорохватава, З.Х.Мусіна ; відп. за вип. А.В.Скорохватава. – Київ, 2015. – 650 с.
- 91 П29 Симон Петлюра на сторінках українських газет 1917-1929 років: мат. до бібліографії : [анот. бібліогр. покаж.] / Нац. акад. наук України, Нац. б-ка ім. В.І.Вернадського; [авт.-уклад О.А.Вакальчук [та ін.]; редкол.: О.С.Онищенко (голова) [та ін.]. – Київ : НБУВ, 2015. – 379 с.
- 91 У45 Українська революція і державність (1917–1920 рр.): Наук.-бібліогр. вид. / Уклад. А.Л.Панова, В.Ф.Солдатенко та ін. – Київ, 2001. – 816 с.

Хронологія основних подій Української революції

1917 рік	
17 березня	Утворення Української Центральної Ради
19-21 квітня	Відбувся Всеукраїнський національний конгрес
1 травня	Формування Першого українського полку імені Богдана Хмельницького; початок творення українських збройних сил
23 червня	Проголошення Першого Універсалу Української Центральної Ради та автономії України
28 червня	Утворення Генерального Секретаріату Української Центральної Ради і першого українського уряду
16-20 жовтня	Проведення Всеукраїнського з'їзду вільного козацтва в Чигирині
20 листопада	Проголошення Української Народної Республіки
5 грудня	Заснування Української академії мистецтв
9 грудня	Розпочалося засідання Першого Курултаю кримськотатарського народу
15 грудня	Створення Генерального Суду УНР (правонаступник – Верховний Суд України)

17 грудня	Початок російської агресії проти УНР
22 грудня	Створення Головної скарбниці УНР (тепер – Державна казначейська служба України) та Українського державного банку (нині – Національний банк України)
1918 рік	
22 січня	Проголошення незалежності Української Народної Республіки
29 січня	Бій під Крутами
9 лютого	Підписання Берестейського мирного договору між УНР і державами Четверного союзу
25 лютого	Затвердження Тризуба державним гербом Української Народної Республіки
1 березня	Запровадження грошової одиниці УНР – гривні
26 березня	Створення Українського телеграфного агентства (попередник сучасного державного інформаційного агентства України “Укрінформ”)
22 квітня	Звільнення Криму від більшовиків
29 квітня	Ухвалення Центральною Радою Української Народної Республіки основного закону – Конституції УНР
29 квітня	Проголошення Української Держави (Гетьманату Павла Скоропадського); створення Українського військово-морського флоту
30 травня	Ухвалення Закону про урочисту обітницю урядовців і суддів та присягу військових на вірність Українській Державі (нині – присяга державного службовця)
6 жовтня	Відкриття у Києві Українського народного університету
22 жовтня	Відкриття Кам’янець-Подільського державного українського університету
1 листопада	Листопадовий чин – українське повстання у Львові, внаслідок якого проголошено Західно-Українську Народну Республіку
14 листопада	Створення Директорії Української Народної Республіки; заснування
14 грудня	Відновлення Української Народної Республіки
1919 рік	
22 січня	Проголошення Акта Злуки Української Народної Республіки і Західно-Української Народної Республіки
Квітень	Розгортання українського антибільшовицького повстанського руху
7 червня	Початок наступальної військової операції Української Галицької Армії “Чортківська офензива”
11 серпня	Початок походу українських армій на Київ–Одесу
6 грудня	Початок Першого Зимового походу Армії УНР
1920 рік	
21 квітня, 24 квітня	Підписання Варшавського мирного договору між УНР і Польщею, політичної і військової конвенції, за якими УНР визнано незалежною державою

25 квітня	Перехід Збруча і початок наступу на Київ об'єднаних польсько-українських збройних сил
7 травня	Вступ до Києва об'єднаних польсько-українських військ, звільнення міста від більшовиків
5 травня	Проголошення Всеукраїнською православною Церковною радою автокефалії Української православної церкви
29–31 серпня	Героїчна оборона Замостя, де відзначилися вояки VI січової стрілецької дивізії під командуванням Марка Безручка
Вересень	Початок творення Української військової організації
10 листопада	Відступ за Збруч Армії УНР під натиском військ більшовицької Росії. Окупація більшовиками усієї території центральної та східної України
1921 рік	
Січень	Засновано партизансько-повстанський Штаб при Головній Команді військ УНР
9 січня	Створення Ради Республіки Державного центру УНР на еміграції
3 лютого	Початок роботи Ради Республіки – вищого законодавчого органу влади УНР на еміграції у Тарнові (Польща)
18 березня	Підписання Ризького мирного договору між РРФСР і УРСР з одного боку, і Польською Республікою з іншого, яким встановлено радянсько-польський кордон. Українські землі були розділені між Польшею і більшовицькою Росією
Липень	Заснування у Львові Таємного українського університету
25 вересня	Замах члена Української військової організації Степана Федака на главу Польської держави Юзефа Пілсудського у Львові
11 жовтня	Початок роботи Всеукраїнського православного собору в Києві, який завершив організаційне оформлення Української автокефальної православної церкви, затвердив автокефалію й обрав митрополитом УАПЦ Василя Липківського
26 жовтня	Початок Другого Зимового походу Армії УНР – військового антибільшовицького рейду із території Польщі
21–23 листоп.	Розстріл вояків Армії УНР біля села Базар на Житомирщині
Осінь	Початок масового голоду, що охопив південні регіони України.

<http://www.memory.gov.ua>

Підготувала Мавродієва І.М.,
провідний бібліограф РЦІ «Харківщина»